Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/2251

2025 11 11

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2025/2251

2025 m. lapkričio 10 d.

dėl priemonių išsamumui užtikrinti įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/516 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis derinimo, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 94/168/EB, Euratomas

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/516 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis derinimo, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 89/130/EEB, Euratomas ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003, (BNP reglamentas) ([1]), ypač į jo 5 straipsnio 3 dalį,

kadangi:

(1) priemonės išsamumui užtikrinti – vienas iš Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2020/2147 ([2]) išvardytų spręstinų klausimų;

(2) nuo tada, kai įsigaliojo Komisijos sprendimas 94/168/EB, Euratomas ([3]), valstybių narių taikomų priemonių išsamumui užtikrinti derinimas ir kokybė gerokai pagerėjo. Nepaisant šio pagerėjimo, kad bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) duomenys būtų patikimi, išsamūs ir palyginami, priemones išsamumui užtikrinti reikia derinti toliau, atsižvelgiant į šios srities patikrinimo rezultatus. Atlikus BNP duomenų tikrinimą visų pirma paaiškėjo, kad reikia toliau derinti priemones, susijusias su: i) užimtumo duomenų pagal demografinius šaltinius ir užimtumo duomenų, pagrindžiančių bendrojo vidaus produkto (BVP) rinkos kainomis įvertį, palyginimu; ii) statistiniu koregavimu, susijusiu su pajamomis natūra ir arbatpinigiais ar piniginėmis dovanomis; iii) fiskalinių auditų informacijos panaudojimu BNP įverčių išsamumui pagerinti ir iv) statistiniu koregavimu, susijusiu su neteisėta ekonomine veikla;

(3) demografiniai šaltiniai (pvz., darbo jėgos tyrimas ir gyventojų surašymai) leidžia veiksmingai tvirtinti užimtumo duomenis, pagrindžiančius BVP įverčius, (aktualu, kai BVP rengiamas pagal gamybos ir pajamų metodus) arba koreguoti BVP atsižvelgiant į neužfiksuotą gamybą ir pajamas. Darbo jėgos tyrimas visose valstybėse narėse atliekamas nuosekliai, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1700 ([4]) ir Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/2240 ([5]). Verslo statistikos šaltiniai, pvz., verslo struktūros statistika ir statistiniai verslo registrai, visose valstybėse narėse naudojami BVP rengti, atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/2152 ([6]) (toliau – Europos verslo statistikos reglamentas) ir Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2020/1197 ([7]);

([1]) OL L 91, 2019 3 29, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/516/oj.

([2]) 2020 m. spalio 8 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/2147, kuriuo sudarant klausimų, kurie turi būti sprendžiami per kiekvieną tikrinimo ciklą, sąrašą papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/516, (OL L 428, 2020 12 18, p. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/2147/oj).

([3]) 1994 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimas dėl priemonių, kurių reikia imtis įgyvendinant Tarybos direktyvą 89/130/EEB, Euratomas, dėl bendrojo nacionalinio produkto rinkos kainomis įvertinimo suderinimo, (OL L 77, 1994 3 19, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1994/168/oj).

([4]) 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1700, kuriuo nustatoma bendra Europos statistikos, susijusios su asmenimis ir namų ūkiais ir pagrįstos iš imčių surinktais individualaus lygmens duomenimis, sistema, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 808/2004, (EB) Nr. 452/2008 ir (EB) Nr. 1338/2008 ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1177/2003 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 577/98, (OL L 261I, 2019 10 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1700/oj).

([5]) 2019 m. gruodžio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/2240, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1700 nustatomi darbo jėgos srities duomenų rinkinio techniniai elementai, informacijos perdavimo techniniai formatai ir išsami imties tyrimo organizavimo kokybės ataskaitų tvarka ir turinys, (OL L 336, 2019 12 30, p. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/2240/oj).

([6]) 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos, kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje, (OL L 327, 2019 12 17, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/2152/oj).

([7]) 2020 m. liepos 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1197, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/2152 dėl Europos verslo statistikos, kuriuo panaikinama 10 teisės aktų verslo statistikos srityje, nustatomos techninės specifikacijos ir tvarka, (OL L 271, 2020 8 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1197/oj).

(4) pajamos natūra ir arbatpinigiai ar piniginės dovanos yra būdingi visoms valstybėms narėms, todėl BVP įverčius gali reikėti koreguoti, kad į šias pajamas būtų atsižvelgta;

(5) visose valstybėse narėse veikia fizinių asmenų pajamų ir įmonių pelno mokesčio ir pridėtinės vertės mokesčio sistemos kartu su atitinkamais fiskalinio audito mechanizmais. Fiskalinių auditų informacija gali būti naudojama atliekant koregavimą dėl klaidinamai pateiktų gamybos ir pajamų duomenų;

(6) įsigaliojus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 549/2013 ([8]) (toliau – 2010 m. ESS), visos valstybės narės prireikus koregavo BVP, kad būtų atsižvelgta į neteisėtą ekonominę veiklą, priskiriamą gamybos sričiai;

(7) taigi, visos valstybės narės turi statistinę ir administracinę infrastruktūrą, leidžiančią toliau derinti minėtas priemones išsamumui užtikrinti;

(8) BNP suvestiniai rodikliai ir jų sudedamosios dalys turėtų atitikti susijusias 2010 m. ESS apibrėžtis ir sąskaitų rengimo taisykles;

(9) siekiant toliau derinti priemones išsamumui užtikrinti, Sprendimu 94/168/EB, Euratomas nustatytos priemonės turėtų būti pakeistos, todėl Sprendimas 94/168/EB, Euratomas turėtų būti panaikintas;

(10) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Europos statistikos sistemos komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 SKYRIUS

Tikslas ir taikymo sritis

1 straipsnis

Šio reglamento tikslas yra pagerinti BVP – itin svarbios valstybių narių BNP sudedamosios dalies – išsamumą, kiek tai susiję su ekonomine veikla, priskiriama 2010 m. ESS gamybos sričiai. Ji apima ekonominę veiklą, kuri pati savaime teisėta, bet vykdoma nesilaikant mokesčių ir socialinio draudimo taisyklių, ir pagal nacionalinės teisės aktus neteisėta laikomą ekonominę veiklą, jeigu visi susiję vienetai ją vykdo bendru susitarimu, kaip nustatyta 2010 m. ESS 1.79 dalyje.

2 straipsnis

Be šio reglamento 4–7 skyriuose numatytų priemonių, valstybės narės gali imtis papildomų, konkrečiai šaliai skirtų priemonių, kad pašalintų savo duomenų išsamumo spragas.

2 SKYRIUS

Išsamumas

3 straipsnis

1. BNP ir BVP įverčiai yra išsamūs tada, kai į juos įtraukiami:

a) gamybos, pirminių pajamų ir išlaidų duomenys, gaunami tiesiogiai atliekant statistinius tyrimus ar iš administracinių duomenų šaltinių, ir

([8]) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/oj).

b) gamybos, pirminių pajamų ir išlaidų duomenys, gaunami netiesiogiai ir susiję su vienu ar daugiau iš žemiau išvardytų reiškinių:

i) tuo, kad tam tikrų ekonomiškai aktyvių vienetų nėra statistiniuose šaltiniuose;

ii) vengimu mokėti mokesčius ir (arba) socialinio draudimo įmokas;

iii) atleidimu nuo pareigos teikti informaciją mokesčių ir socialinio draudimo institucijoms;

iv) statistiniais duomenų trūkumais.

2. Šio straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje nurodytas reiškinys, kai tam tikrų ekonomiškai aktyvių vienetų nėra statistiniuose šaltiniuose, reiškia, kad į statistinius šaltinius neįtraukiami ekonomiškai aktyvūs vienetai, įregistruoti mokesčių arba socialinio draudimo institucijų, ir ekonomiškai aktyvūs vienetai, kurie sąmoningai neįsiregistravo, kad išvengtų mokestinių ir socialinio draudimo pareigų arba dėl to, kad dalyvauja neteisėtoje veikloje.

3. 1 dalies b punkto ii papunktyje nurodytas vengimas mokėti mokesčius ir (arba) socialinio draudimo įmokas reiškia, kad mokesčių arba socialinio draudimo institucijoms pateikiami neišsamūs arba suklastoti kiekybiniai duomenys.

4. 1 dalies b punkto iii papunktyje nurodytas atleidimas nuo pareigos teikti informaciją mokesčių ir socialinio draudimo institucijoms yra susijęs su vienu ar keliais iš šių veiksnių:

a) tuo, kad yra nustatyti būtiniausi reikalavimai privalomam tam tikrų rūšių veiklos ar sandorių registravimui;

b) tam tikrų asmenų ar įmonių grupių atleidimu nuo minėtos pareigos;

c) dalinių deklaracijų, kuriomis nepažeidžiamos mokesčių ir socialinio draudimo sistemas reglamentuojančios taisyklės, pateikimu.

5. 1 dalies b punkto iv papunktyje nurodyti statistiniai duomenų trūkumai, turintys įtakos išsamumui, yra susiję su vienu ar keliais iš šių trūkumų:

a) duomenys yra neišsamūs, nesurinkti arba nerenkami tiesiogiai;

b) statistikos institucijos neteisingai tvarko, apdoroja arba renka duomenis.

6. Išsamumas reiškia, kad BVP (taigi ir BNP) įvertis yra išsamus.

7. Neišsamumas reiškia, kad BVP (taigi ir BNP) įvertis nėra išsamus dėl to, kad nebuvo atliktas tinkamas koregavimas išsamumui užtikrinti.

3 SKYRIUS

BVP įverčių išsamumą užtikrinančio skaičiavimo ir koregavimo aprašymas

4 straipsnis

Valstybės narės turi pateikti šaltinių ir metodų, naudojamų BNP suvestiniams rodikliams ir jų sudedamosioms dalims rengti pagal 2010 m. ESS, aprašą (toliau – BNP aprašas, kaip nustatyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2020/1546) ([9]). Į savo atitinkamą BNP aprašą valstybės narės įtraukia nustatytų išsamumo spragų ir metodų, taikomų BVP įverčių išsamumui užtikrinti, aprašymą ir nurodo atlikto koregavimo vertę. Į aprašymą įtraukiami šie elementai:

a) nustatoma, dėl kokių rūšių neišsamumo reikia atlikti koregavimą dėl neįtraukimo, vengimo ar atleidimo nuo pareigos arba duomenų statistinių trūkumų;

([9]) 2020 m. spalio 23 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1546, kuriuo nustatoma šaltinių ir metodų, naudojamų bendrųjų nacionalinių pajamų suvestiniams rodikliams ir jų sudedamosioms dalims rengti pagal Europos sąskaitų sistemą (2010 m. ESS), aprašo struktūra ir išsami rengimo tvarka, (OL L 354, 2020 10 26, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1546/oj).

b) pagal kiekvienos a punkte nurodytos rūšies neišsamumą nustatomi atskiri neišsamumo elementai;

c) nurodoma, kaip nustatytų rūšių neišsamumas ir jo elementai susiję su metodais, taikomais išsamumui užtikrinti, ir pateikiama koregavimo, atlikto atsižvelgiant į įvairių rūšių neišsamumą ir jo elementus, apžvalga;

d) aprašomi išsamumo užtikrinimo metodai, taikomi nustatytų rūšių neišsamumui ir jo elementams šalinti.

5 straipsnis

1. 4 straipsnio a punkte nurodytos neišsamumo rūšys yra išvardytos šio reglamento I priede. Šių rūšių neišsamumas aktualus tada, kai pirminiai duomenys gaunami iš gamintojų tyrimų arba administracinių duomenų rinkinių. Todėl išsamumas visų pirma analizuojamas pagal šias rūšis, kai BVP rengiamas taikant gamybos metodą. Jos taip pat gali būti taikomos analizuojant BVP pagal pajamų ir išlaidų metodus, jeigu pirminiai duomenys taip pat gaunami iš gamintojų tyrimų arba administracinių duomenų rinkinių.

2. Atskirais kiekvienos rūšies neišsamumo 4 straipsnio b punkte nurodytais elementais gali būti laikomi (be kita ko) šio reglamento I priede aprašyti pavyzdžiai.

3. Susiejant nustatytų rūšių neišsamumą ir jo elementus su metodais, taikomais išsamumui užtikrinti, ir pateikiant koregavimo, atlikto atsižvelgiant į įvairių rūšių neišsamumą ir jo elementus, apžvalgą (kaip nurodyta 4 straipsnio c punkte), naudojamos apžvalginės lentelės, kurių privalomas turinys nustatytas šio reglamento II priede. Pirmiausia tai taikoma BVP apskaičiavimo pagal gamybos metodą sudedamosioms dalims, o jei pirminiai duomenys gaunami iš gamintojų tyrimų ar administracinių duomenų rinkinių, – atitinkamoms BVP apskaičiavimo pagal išlaidų ir pajamų metodus sudedamosioms dalims.

4 SKYRIUS

Užimtumo duomenų pagal demografinius šaltinius ir BVP įverčius pagrindžiančių užimtumo duomenų palyginimas

6 straipsnis

Valstybės narės lygina užimtumo duomenis pagal demografinius šaltinius (darbo jėgos pasiūlą) su BVP įverčius pagrindžiančiais užimtumo duomenimis (darbo jėgos paklausa). Šio palyginimo rezultatai naudojami konkrečiam koregavimui išsamumui užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į neužfiksuotą gamybą ir pajamas, arba BVP įverčiams patvirtinti. Palyginimas atliekamas ne rečiau kaip kas penkerius metus, pradedant 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklu.

7 straipsnis

1. 6 straipsnyje nurodyti demografiniai darbo jėgos pasiūlos duomenų šaltiniai – darbo jėgos tyrimas arba gyventojų surašymas (įskaitant pagrindinius administracinius duomenis).

2. 6 straipsnyje nurodyti darbo jėgos paklausos duomenys gaunami iš verslo statistikos šaltinių, naudojamų BVP rengti, įskaitant verslo struktūros statistiką, statistinį verslo registrą, kitus su verslu susijusius šaltinius, administracinius duomenis arba jų derinius.

3. Kai 6 straipsnyje nurodyto palyginimo rezultatai naudojami BVP įverčiams patvirtinti, BVP įverčius pagrindžiantys užimtumo duomenys yra nacionalinių sąskaitų galutiniai užimtumo įverčiai.

8 straipsnis

Taikytina užimtumo sąvoka apibrėžta 2010 m. ESS 11.11–11.19 dalyse (atitinka visų šalies teritorijoje dirbančių asmenų skaičių). Kadangi demografiniuose šaltiniuose vartojama kitokia užimtumo sąvoka (užimtumas pagal nacionalines nuostatas), valstybės narės imasi priemonių, kad ją suderintų su 2010 m. ESS apibrėžtimi, kad būtų galima atlikti 6 straipsnyje nurodytą palyginimą. Šios priemonės apima bent toliau nurodytus aspektus:

a) vienetams rezidentams dirbančių nerezidentų, pvz., darbuotojų migrantų nerezidentų, tarpvalstybinių darbuotojų nerezidentų ir sezoninių darbuotojų, įtraukimą;

b) nerezidentų gamintojų įdarbintų rezidentų, pvz., tarpvalstybinių darbuotojų rezidentų ir sezoninių darbuotojų, neįtraukimą;

c) įstaigose nuolat gyvenančių darbuotojų rezidentų įtraukimą; jie gali gyventi ir dirbti bendruomenės įstaigose (pvz., kalėjimuose ar ilgalaikės priežiūros įstaigose), kolektyviniuose namų ūkiuose (pvz., religinėse institucijose) ir karinių pajėgų apgyvendinimo vietose;

d) savo naudojimui produkciją gaminančių asmenų (pvz., vykdančių žemės ūkio veiklą) įtraukimą.

9 straipsnis

Atlikdamos 6 straipsnyje nurodytą palyginimą, valstybės narės taiko priemones, kad:

a) nustatytų ekonominės veiklos rūšių, į kurias reikia atsižvelgti atliekant palyginimą, apimtį, naudodamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1893/2006 ([10]) nustatytą Europos bendrijos statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (toliau – NACE), ir suderintų NACE užimtumo duomenų kodavimą darbo jėgos pasiūlos ir paklausos šaltiniuose;

b) apskaičiuotų užimtumo duomenis pagal dirbtų valandų skaičių (kaip apibrėžta 2010 m. ESS 11.27 dalyje) arba visos darbo dienos ekvivalentą (kaip apibrėžta 2010 m. ESS 11.32 dalyje);

c) nustatytų tinkamus bendrosios pridėtinės vertės arba produkcijos, tenkančios vienam darbo vienetui, santykius, taikytinus išvestiniam darbo jėgos atotrūkiui (skirtumui tarp užimtumo duomenų pagal demografinius šaltinius, suderintus pagal 8 straipsnį, ir BVP įverčius pagrindžiančių užimtumo duomenų), jei atlikus palyginimą atliekamas konkretus koregavimas išsamumui užtikrinti dėl neužfiksuotos gamybos (bendrosios pridėtinės vertės ir jos sudedamųjų dalių).

10 straipsnis

Valstybės narės BNP apraše pateikia 6 straipsnyje nurodyto atlikto palyginimo aprašymą. Šią tvarką pradedama taikyti nuo BNP aprašo po 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklo. Jei dėl palyginimo atliekamas konkretus koregavimas išsamumui užtikrinti, valstybės narės nurodo atlikto koregavimo vertę. Jei atlikus šį palyginimą konkretus koregavimas išsamumui užtikrinti neatliekamas, valstybės narės BNP apraše pateikia pagrindimą ir informaciją apie tai, kaip palyginimo rezultatai buvo panaudoti BVP įverčiams patvirtinti.

5 SKYRIUS

Statistinis koregavimas, susijęs su pajamomis natūra ir arbatpinigiais ar piniginėmis dovanomis

11 straipsnis

Valstybės narės peržiūri įvairių rūšių pajamas natūra ir veiklą, kurią vykdant dažniausiai mokami arbatpinigiai, kad prireikus koreguotų BVP siekdamos išsamumo. Valstybės narės taip pat peržiūri šio koregavimo metodus, kad užtikrintų jo patikimumą. Šios peržiūros atliekamos ne rečiau kaip kas penkerius metus, pradedant 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklu.

([10]) 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1893/2006, nustatantis statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių NACE 2 red. ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3037/90 bei tam tikrus EB reglamentus dėl konkrečių statistikos sričių, (OL L 393, 2006 12 30, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1893/oj).

12 straipsnis

Į 11 straipsnyje nurodytą įvairių rūšių pajamų natūra peržiūrą įtraukiami šie elementai:

a) asmeniniam darbuotojų naudojimui skirtos transporto priemonės arba kitos ilgalaikio vartojimo prekės;

b) maistas ir gėrimai, įskaitant suvartotus keliaujant verslo reikalais;

c) kainų lengvatos, kuriomis darbuotojai naudojasi valgydami nemokamose ar dotuojamose valgyklose arba pagal pietų talonus;

d) vežimas į darbą ir iš darbo;

e) įmonėje pagaminta produkcija (prekės ir paslaugos), kuria įmonės darbuotojai gali naudotis nemokamai, pvz., maistas ir gėrimai;

f) nemokamas apgyvendinimas ir (arba) įmokos už būstą;

g) paskolos darbuotojams lengvatine palūkanų norma;

h) visų kitų rūšių pajamos natūra, kurios laikomos kiekybiškai reikšmingomis.

13 straipsnis

Į 11 straipsnyje nurodytų rūšių veiklos, už kurią dažniausiai mokami arbatpinigiai, apžvalgą įtraukiama ši veikla:

a) taksi;

b) restoranų;

c) viešbučių;

d) kirpėjų;

e) visų kitų rūšių veikla, už kurią mokami arbatpinigiai laikomi kiekybiškai reikšmingais.

14 straipsnis

Valstybės narės palygina savo pajamų natūra įverčius su kas ketverius metus atliekamų ES darbo sąnaudų tyrimų rezultatais, kadangi į šiuos tyrimus taip pat įtraukiama informacija apie pajamas natūra. Šis palyginimas atliekamas kiekvieną kartą, kai paskelbiami ES darbo sąnaudų tyrimo rezultatai.

15 straipsnis

1. Valstybės narės į BNP aprašą įtraukia bendrą mokesčių taisyklių, taikomų pajamoms natūra ir arbatpinigiams ar piniginėms dovanoms, aprašymą. Į BNP aprašą taip pat įtraukiamas paaiškinimas, kaip apskaičiuojant BVP deramai atsižvelgiama į šias taisykles (pvz., įvertinant jų poveikį pradiniams duomenims ir atitinkamai galimą koregavimo poreikį). Šią tvarką pradedama taikyti nuo BNP aprašo po 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklo.

2. Jei atliekamas koregavimas dėl konkrečių dalykų, aprašomi duomenų šaltiniai ir apskaičiavimo metodas bei nurodoma koregavimo vertė.

3. Valstybės narės BNP apraše taip pat aprašo 11 straipsnyje nurodytų peržiūrų rezultatus ir 14 straipsnyje nurodyto palyginimo rezultatus ir prireikus pateikia susijusių pakeitimų pagrindimą ir aprašymą. Šią tvarką pradedama taikyti nuo BNP aprašo po 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklo.

6 SKYRIUS

Fiskalinių auditų informacijos panaudojimo BNP įverčių išsamumui pagerinti analizė

16 straipsnis

Valstybės narės išnagrinėja galimybę fiskalinių auditų informaciją panaudoti BVP įverčių išsamumui pagerinti. Ši analizė atliekama ne rečiau kaip kas penkerius metus, pradedant 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklu.

17 straipsnis

1. Valstybės narės 16 straipsnyje nurodytos analizės rezultatus aprašo BNP apraše, pradėdamos BNP aprašu po 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklo.

2. Šiame apraše pateikiama išvada, ar fiskalinio audito informacija gali būti naudojama atliekant koregavimą dėl klaidinamai pateiktų gamybos ir pajamų duomenų (kiekybiškai) arba nustatant tokio netinkamo duomenų pateikimo schemas (kokybiškai).

3. Jei koregavimas išsamumui užtikrinti atliekamas remiantis fiskaliniais auditais (kiekybinis naudojimas), aprašyme paaiškinama, kaip fiskalinių auditų metu gauta informacija pritaikyta šiam tikslui, ir nurodoma koregavimo vertė.

4. Jei fiskaliniai auditai naudojami kokybiškai, aprašyme paaiškinama, kaip nustatytos klaidinamo duomenų teikimo schemos taikytos koregavimui išsamumui užtikrinti, pagrįstam kitais išsamumo užtikrinimo metodais. Jei fiskaliniai auditai nėra naudojami išsamumui užtikrinti, apraše paaiškinamos pagrindinės to priežastys.

7 SKYRIUS

Statistinis koregavimas, susijęs su neteisėta ekonomine veikla

18 straipsnis

Valstybės narės peržiūri neteisėtų rūšių ekonominę veiklą, patenkančią į 2010 m. ESS gamybos sritį, siekdamos prireikus koreguoti BVP siekiant išsamumo ir peržiūri šio koregavimo metodus, kad užtikrintų jo patikimumą. Šios peržiūros atliekamos ne rečiau kaip kas penkerius metus, pradedant 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklu.

19 straipsnis

18 straipsnyje nurodyta neteisėtų rūšių veiklos peržiūra apima šių rūšių veiklą:

a) prostituciją (jei ji neteisėta pagal nacionalinės teisės aktus);

b) narkotikų gamybą ir prekybą jais (jei tai neteisėta pagal nacionalinės teisės aktus);

c) alkoholio ir tabako gaminių kontrabandą;

d) visų kitų rūšių neteisėtą ekonominę veiklą, kuri laikoma kiekybiškai reikšminga.

20 straipsnis

Valstybės narės BNP apraše, pradėdamos BNP aprašu po 2025–2029 m. BNP tikrinimo ciklo, aprašo 18 straipsnyje nurodytos analizės rezultatus. Prireikus BNP apraše pateikiamas susijusių pakeitimų pagrindimas ir aprašymas. Jei atliekamas koregavimas dėl konkrečios neteisėtos ekonominės veiklos, aprašomi duomenų šaltiniai ir apskaičiavimo metodas bei nurodoma koregavimo vertė.

21 straipsnis

1. Sprendimas 94/168/EB, Euratomas panaikinamas.

2. Nuorodos į panaikintą sprendimą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

22 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2025 m. lapkričio 10 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

I PRIEDAS

5 straipsnyje nurodytų rūšių neišsamumas

Visų rūšių gamybinės veiklos skirstymas pagal galimą jos duomenų neišsamumą turi būti grindžiamas standartiniu neišsamumo rūšių rinkiniu. Šios rūšys žymimos N1–N7. Kiekvienos rūšies (N1–N7) neišsamumo aprašymas ir atskirų šių rūšių neišsamumo elementų pavyzdžiai pateikiami toliau esančioje lentelėje.

Žyma	Rūšis	Neišsamumo rūšių ir jų elementų aprašymas
N1	**Gamintojas turėtų būti įsiregistravęs (šešėlinis gamintojas)**	— Gamintojas neįsiregistruoja, kad išvengtų mokestinių ir socialinio draudimo pareigų. Dažnai tai smulkieji gamintojai, kurių apyvarta viršija ribą, nuo kurios jie turėtų registruoti savo pajamas. — Gamintojai, kurie neįsiregistruoja dėl to, kad dalyvauja neteisėtoje veikloje, priskiriami ne N1, o N2 rūšiai. — N1 apima ne visų rūšių šešėlinę veiklą – kai kurios iš jų siejamos su N6.
N2	**Neregistruotas gamintojas vykdo neteisėtą ekonominę veiklą**	— N2 apima neteisėtų gamintojų, kurie visiškai vengia registracijos, veiklą. — N2 neapima neteisėtos veiklos, kurią vykdo registruotieji juridiniai asmenys arba verslininkai, savo veiklos duomenis teikiantys (arba klaidinamai teikiantys) naudodamiesi teisėtos veiklos kodais.
N3	**Gamintojas neprivalo įsiregistruoti**	— Gamintojas neprivalo įsiregistruoti, nes jo produkcija nėra skirta rinkai. Paprastai tai ne rinkos gamintojai (namų ūkiai): i) gaminantys prekes savo reikmėms arba savo pagrindinio kapitalo formavimui ir ii) vykdantys būstų statybą ir remontą. — Nedidelė dalis šių gamintojų produkcijos yra skirta rinkai, tačiau ši dalis nesiekia lygio, nuo kurio gamintojas turėtų įsiregistruoti kaip verslininkas.
N4	**Registruotasis juridinis asmuo neįtrauktas į statistiką**	— Juridinis asmuo gali būti neįtrauktas į statistiką dėl įvairių priežasčių. Pavyzdžiui: i) verslo registras yra pasenęs arba atnaujinimo procedūros yra netinkamos; ii) klasifikavimo duomenys (veiklos, dydžio ar geografinių kodų) yra neteisingi arba iii) juridinis asmuo nėra įtrauktas į tyrimo aprėptį, nes jo dydis nesiekia tam tikros ribos.
N5	**Registruotasis verslininkas neįtrauktas į statistiką**	— Registruotasis verslininkas gali būti neįtrauktas į statistiką dėl daugelio priežasčių. Pavyzdžiui, administraciniai registruotųjų verslininkų duomenų šaltiniai statistikos institucijai gali ne visada pateikti išsamius ar tinkamai atnaujintus sąrašus. — NET jei administracinis šaltinis statistikos institucijai reguliariai teikia tikslią ir išsamią informaciją, registruotasis verslininkas gali būti neįtrauktas į verslo registrą dėl kelių priežasčių (žr. priežastis, nurodytas dalyje dėl N4).
N6	**Gamintojas klaidinamai teikia duomenis**	— Paprastai klaidinamai pateikti duomenys – tai pernelyg maži produkcijos rodikliai ir (arba) pernelyg dideli tarpinio vartojimo rodikliai, kuriais siekiama išvengti pajamų mokesčio, pridėtinės vertės mokesčio ar socialinio draudimo įmokų (arba juos sumažinti). — Klaidinamai pateikti duomenis dažnai reiškia, kad: i) vedamos dvi buhalterinės apskaitos knygos; ii) atlyginimai mokami vokeliuose ir apskaitomi kaip tarpinis vartojimas; iii) mokama grynaisiais pinigais, neišduodant kvitų, ir iv) sukčiaujama pridėtinės vertės mokesčiu.

Žyma	Rūšis	Neišsamumo rūšių ir jų elementų aprašymas
N7	**Duomenys turi statistinių trūkumų**	— N7 skirstoma į: i) N7a – duomenys neišsamūs, nesurinkti arba nerenkami tiesiogiai ir ii) N7b – duomenys netinkamai tvarkomi, apdorojami arba rengiami statistikos institucijų. Šis atskyrimas naudingas siekiant geriau suprasti platų galimų statistinių trūkumų spektrą. Tačiau praktiškai N7a ir N7b ne visada galima lengvai atskirti. — Statistiniai trūkumai. Toliau pateikiamas sąrašas nėra baigtinis, tačiau šias temas reikėtų išnagrinėti dėl poveikio neišsamumui: — atvejų, kai nepateikiama atsakymų į tyrimų klausimus, tvarkymas; — rinkos gamintojų produkcija, skirta jų pačių galutiniam naudojimui; — arbatpinigiai; — darbo užmokestis natūra; — nepagrindinė veikla. — Akivaizdu, kad ne dėl visų statistinių trūkumų gaunamas nepakankamas BVP rodiklis. Šiuo atveju siekiama atkreipti dėmesį į tas sritis, kurios gali lemti nacionalinių sąskaitų duomenų neišsamumą.

N1–N7 rūšių neišsamumas aktualus tada, kai pirminiai duomenys gaunami iš gamintojų tyrimų arba administracinių duomenų rinkinių. Todėl į jį daugiausia atsižvelgiama analizuojant išsamumą, kai BVP rengiamas pagal gamybos metodą. Į šių rūšių neišsamumą taip pat gali būti atsižvelgiama analizuojant išsamumą, kai taikomi pajamų ir išlaidų metodai, tačiau tai lengviau padaryti, jei šie duomenys gaunami iš gamintojų tyrimų arba administracinių duomenų rinkinių.

Siekiant užtikrinti, kad neišsamumas būtų skirstomas į skirtingas ir atskiras rūšis, jų formulavimo logika grindžiama gamybinės veiklos rūšių skirstymu pagal tai, ar jos gali likti nepastebėtos. Tai pasiekiama nagrinėjant lengvai stebimas gamintojų ypatybes, kiekvieną ypatybę suskirstant į tarpusavyje išsiskiriančias, išsamias kategorijas. Šios ypatybės turėtų būti nustatomos remiantis šiais klausimais:

a) Ar gamintojas yra įregistruotas administracinių institucijų, ar ne?

b) Ar gamintojas įtrauktas į statistinį verslo registrą, ar ne?

c) Koks yra pagrindinis duomenų šaltinis (gamintojų tyrimas, administracinis duomenų rinkinys ar kitas šaltinis)?

d) Ar gamintojas yra juridinis asmuo arba verslininkas, ar ne rinkos gamintojas (namų ūkis)?

e) Ar gamintojas dalyvauja statistiniuose tyrimuose, ar ne?

f) Ar gamintojas pateikia duomenis tinkamai, ar klaidinamai?

g) Ar renkami visi nacionalinėms sąskaitoms reikalingi duomenys, ar ne?

Bendrai šiomis ypatybėmis grindžiami N1–N7 rūšių aprašymai ir pagal šias rūšis galima išsamiai suskirstyti galimą neišsamumą. N1–N7 rūšių išvedimas ir jų ryšiai aprašyti toliau.

Pirmiausia reikėtų įvertinti, ar gamintojas yra įtraukiamas į tyrimus arba administracinių duomenų rinkimą. Gamintojas gali nebūti įtraukiamas į tyrimus ar administracinių duomenų rinkimą dėl šių priežasčių:

a) jis sąmoningai neįsiregistruoja, nes vykdo šešėlinę (N1) arba neteisėtą (N2) veiklą;

b) jam nereikia registruotis (ne rinkos gamintojai (namų ūkiai)) (N3);

c) jis yra juridinis asmuo, bet nėra įtrauktas į tyrimus (N4);

d) jis yra registruotasis verslininkas, bet nėra įtrauktas į tyrimus (N5).

Jeigu gamintojas yra įtraukiamas į tyrimus, gauti duomenys gali būti neišsamūs dėl to, kad:

a) gamintojas sąmoningai klaidinamai pateikia duomenis (N6);

b) reikalingi duomenys nerenkami arba tinkamai neapdorojami (statistiniai trūkumai) (N7).

II PRIEDAS

5 straipsnyje nurodytų apžvalginių lentelių šablonai

Neišsamumo rūšys ir elementai pagal taikomą išsamumo užtikrinimo metodą – produkcijos duomenų koregavimo išsamumui užtikrinti apžvalga (analogiškas šablonas naudojamas tarpiniam vartojimui ir bendrajai pridėtinei vertei, o jei pirminiai duomenys gaunami iš gamintojų tyrimų ar administracinių duomenų rinkinių, – atitinkamoms BVP paskaičiavimo pagal išlaidų ir pajamų metodus sudedamosioms dalims)

Neišsamumo rūšys ir elementai	Išsamumo užtikrinimo metodai								Iš viso
	1 metodas	2 metodas	3 metodas	4 metodas	5 metodas	6 metodas	7 metodas	8 metodas	
N1									
— 1 elementas									
— 2 elementas									
— ...									
N2									
— 1 elementas									
— ...									
N3									
— 1 elementas									
— ...									
N4									
— 1 elementas									
— ...									
N5									
— 1 elementas									
— ...									
N6									
— 1 elementas									
— ...									
N7									
— 1 elementas									
— ...									
Iš viso									
%									**100 %**